

ironiskt. I samtal om en person af friherrlig värdighet växlar dock bruket ganska mycket. — 4) (i England) Innehafvare af adlig värdighet, i lägsta graderna af den högre adeln, näst efter viscount.

BARONESSA, f. 1. Hustru åt eller enka efter en baron; se föreg. 3. Liktydigt med Friherrinna, hvilket sednare dock börjat blifva allmänare, och ensamt kan begagnas om och till ett ogift fruntimmer af friherrligt stånd, eller ett gift fruntimmer af detta stånd, som har en ofrälse person till man.

BARONI, -- ni', n. 3. (länsr.) Förlänning, som innehades af en baron.

BARONISERA, v. a. 1. (föga brukl.) Upphöja i friherrligt stånd, göra till baron. — *Baroniserande*, n. 4. o. *Baronisering*, f. 2.

BARONLIG, a. 2. Som tillhör eller har afseende på en baron. *B. värdighet*. Brukas mest i skämtsam, ironisk eller sarkastisk ton och mening. *Det b-a herrskapet har supé i a-ton*. — Friherrlig brukas mer och i vidsträcktare mening.

BARONSKAP, n. 3. o. 3. (föga brukl.) En barons stånd och värdighet.

BARR, n. 3. Sylligt, styft blad på vissa trädslag (barrträden).

BARRIERE, barriär, f. 3. (franskt ord) 1) Skrank, bom, tullbom. — 2) (fig.) Hinder. [--ér.]

BARRIKAD, --äd, m. 3. I hast gjord spärrning eller förskansning med jordsäcker, sten, vagnar och bråte af alla slag. [--cade.]

BARRIKADERA, v. a. 1. Spärra, förskanas med barrikader; se föreg. — *Barrikaderande*, n. 4.

BARRIKADERING, f. 2. 1) Handlingen, då man barrikaderar. — 2) *Barrikad*.

BARRLIND, f. 2. Se *Idegran*.

BARRSKOG, m. 2. Skog, bestående af barrträd.

BARRTRÄD, n. 3. Benämning på de slags träd, som hafva barr i stället för löf, och bära en hård, torr, fjällig frukt, kallad kott.

BARS, m. 3. Benämning på ett slags fordom brukligt mindre örlogsfartyg.

BARSK, a. 2. (af tyska ordet *Barsch*) 1) Hård, sträf och fränstötande, till utseende eller karakter. *B. min, uppsyn, blick. En b. gubbe*. — 2) Käck, oförfärad i krig. *En af Carl XII:s b-a krigare*. — *Syn. Se Hård, Sträf, Tapper*.

BARSKHET, f. 2. Egenskapen att vara barsk (bem. 1).

BARSKT, adv. På ett barskt sätt (se *Barsk*, 1).

BARSLITA, v. a. 3. (böjes som *Slita*) Slita någonting så, att det blir bart. Säges om kläder, men brukas föga utom i part. pass.

BARSLITEN, a. 2. neutr. — *et*. 1) (om kläder) Så nött, att trädarne synas. *B. rock*. — 2) (om person) a) En, som har slitna, dåliga kläder. — b) (fig.) En, som befinner sig i dåliga omständigheter. — *Syn. Trådnött, Trådbår, Luggsliten, Trådsliten*.

BARSNING, f. 2. (tekn.) Betning af jernbleck.

BARSUGN, m. 2. (tekn.) Ugn, der jernbleck betas.

BARSÖL, se *Barnsöl*.

BART, adv. *Blott och b.*, se *Blott*.

BARTRÄDIG, a. 2. (klädesf.) Säges om kläde, som blifvit jlla öfverskuret, så att trädarne synas.

BARTRÄDIGHET, f. 3. (klädesf.) Egenskapen att vara barträdig.

BARYT, --yt, m. 3. ell. **BARYTJORD**, f. 2. sing. (kem.) Egen jordart, upptäckt af Scheele;

förekommer i naturen allmännast förenad med svafvelsyra, i tungspat, och någon gång med kolsyra, i witherit. Kallas äfv.: Tungjord.

BARYTON, barytän, m. 3. Mansröst, som ligger emellan tenorens medeltoner och de högre bastonerna. [Bariton.]

BAS, m. 3. (af grek. ordet *Basis*, grund) 1) (mat.) a) Den räta linie hvarpå en rätlinig figur är beskrifven. Grundlinie, Grundsida. — b) Den plana yta, hvarpå en geometrisk kropp är konstruerad. — 2) (byggn.k.) Foten på en pelare. — 3) (anat.) Den breda, afrundade eller djupa delen af ett ben, en kavitet, o. s. v., i motsats emot en afsmalnande eller öfre del. — 4) (bot.) Det intill vidfästningspunkten närmast belägna af en växt-del. — 5) (kem.) Se *Basis*, 2.

BAS, m. 2. o. 3. (af italienska ordet *Basso*, låg, djup) Musikterm: 1) (pl. *basar*) Lägsta stämman i ett flerstämmigt sång- eller musikstycke. — 2) (pl. *basar*) Den djupare karlrösten. Den högre kallas Tenor. — 3) (pl. *basar*) Instrument, hvarå basstämman till ett musikstycke utföres. — 4) a) (pl. *basar*) Benämning på de djupare tonerna på hvarje instrument. — b) (pl. *basar*) De strängar, som angiva de djupare tonerna på ett instrument. — 5) (i musikalier) (pl. *basar*) Noterna för basstämman i sång eller musik. — 6) (pl. *basar*) Sångare eller musikus, som utför sångstämman. Äfv. Basist.

BAS, n. 3. sing. oböjl. Aga, som man ger barn med ris. Jfr. *Basa*, 2. Tillhör barnspråket, men brukas äfv. skämtvis i stället för: stryk. *Om ej gossen lyder nu strax, så får han b. Pappa ger gossen b., om han ej är beskedlig*. — *Syn. Se Stryk*.

BASA, v. a. 1. 1) (mindre brukl.) Piska (kläder). — 2) Aga barn, medelst att slå dem med ris, en rotting eller flata handen, i bakåndan. *B. på', upp*, eftertryckligt basa. — *Syn. Se Slå*. — 3) (skepps b.) Medelst en ångapparat böja eller kröka de plankor, som skola begagnas till garnering och bordläggning. — V. n. *B. i'n*, intorka under inflytelsen af stark hetta. *Låta fernissan väl b. in i träet vid elden*. — *B. sig, v. r. B. sig i solen*, d. v. s. badda sig i solen.

A n m. *Basa* i fornsvenskan betyder: tukta, beherrska, regera.

BASA, v. n. 1. (pop. o. fam.) *B. af, b. i väg*, bortspringa med all hast, sticka af. *Låta b.*, låta gå på vinst och förlust, t. ex.: *det här är ett äfventyrligt företag, men låt b.*

BASALT, basallt, m. 3. (mineral.) En svart-blå, ganska tät och hård, i brottet ojemn, finkor-nig eller musslig bergart, bestående af auit, labrador och magnetiskt jern, intimt blandade med hvarandra. Bildar merendels kägelformiga, eller ock brant uppstigande berg, ofta sönderdelade i pelare. — *Ss. B-berg, -pelare*.

BASALTISK, a. 2. (mineral.) 1) Som innehåller basalt. — 2) Till natur och egenskaper liknande basalt.

BASALTSKIFFER, m. 3. (mineral.) Ett slags skifrig basalt.

BASANDE, n. 4. Handlingen, då man basar; se d. o., v. a.

BASAR ell. **BAZAR**, basár, m. 3. 1) (i Orienten) Marknadsplats, vanligtvis instängd och under tak. — 2) (i Europa) Särskilt större byggnad med salubodar för handlande.

BASARE, m. 3. (föga brukl.) En, som basar (se *Basa*, v. a. 1 o. 2).

BASBACK, m. 2. Se *Baspanna*.